

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2026.2.15>
CZU: 37.03/.015:316.7:373:792

ANCORAJ EXPERIMENTAL ÎN FORMAREA COMPETENȚEI INTERCULTURALE A ELEVILOR DE LICEU

Ana-Maria ANDRIOAIE,

doctorandă, Școala Doctorală Științe ale Educației,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM
profesoară de limba engleză, Colegiul „Mihai Eminescu”, Bacău, România

ORCID: 0009-0006-4844-1392

E-mail: andrioaianamaria@yahoo.com

Rezumat. *Textul se concentrează asupra conceptului de competență interculturală care se configurează ca o componentă esențială a educației moderne, reprezentând un pilon al formării personalității capabile să interacționeze eficient și empatic într-un context globalizat și multicultural. Competența interculturală manifestă valențe transversale și integratoare, ce favorizează dezvoltarea abilităților plurilingvistice și pluriculturale ale elevilor. În text sunt prezentate aspectele esențiale ale experimentului pedagogic destinat dezvoltării competenței interculturale, ce a constat din proiectarea și implementarea unui demers formativ complex, bazat pe activități educaționale variate: proiecte interdisciplinare, dezbateri tematice, celebrarea unei sărbători interculturale și valorificarea teatrului ca metodă didactică de învățare experiențială. Aceste activități au avut ca scop încurajarea dialogului intercultural și formarea unei atitudini deschise față de alteritatea culturală. Ca rezultat al experimentului, a fost elaborat un model pedagogic de formare a competenței interculturale la elevii de liceu, prezentat în mod succint în cadrul articolului.*

Cuvinte-cheie: *competență, interculturală, valențe transversale, proiect, teatru, dezbateri.*

EXPERIMENTAL ANCHORAGE IN DEVELOPING THE INTERCULTURAL COMPETENCE OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Summary. *The text focuses on the concept of intercultural competence, which is configured as an essential component of modern education, representing a pillar of the formation of a personality capable of interacting effectively and empathetically in a globalized and multicultural context. Intercultural competence manifests transversal and integrative valences, which favor the development of plurilingual and pluricultural skills of students. Next, the essential aspects of the pedagogical experiment aimed at developing intercultural competence are presented, which consisted of the design and implementation of a complex formative approach, based on various educational activities: interdisciplinary projects, thematic debates, the celebration of an intercultural holiday and the use of theatre as a didactic method for experiential learning. These activities aimed to encourage intercultural dialogue and to cultivate an open attitude toward cultural otherness. As a result of the experiment, a pedagogical model for developing intercultural competence in high school students was created, which is briefly presented in this article.*

Keywords: *competence, intercultural, transverse valences, project, theater, debate*

Introducere. În contextul societății globalizate, competența interculturală este esențială pentru comunicarea eficientă și colaborarea armonioasă între indivizi provenind din medii culturale diverse, întrucât facilitează incluziunea, toleranța și gândirea critică. Competența interculturală poate fi formată în rândul elevilor printr-o varietate de activități didactice care valorizează valențele sale complexe de competență-cheie, competență plurilingvistică și pluriculturală, competență transversală și competență integrată.

Discuții, metodologie. Competența interculturală este considerată competență-cheie, conform recomandării Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Aceasta se subordonează *competențelor multilingvistice* (prin conectarea limbilor și mediilor de comunicare) și *competențelor cetățenești* (prin cultivarea unei atitudini responsabile față de drepturile omului) [5]. Competența interculturală se subsumează *competenței plurilingvistice și pluriculturale* deoarece depășește sfera

comunicării lingvistice, contribuind la înțelegerea și integrarea altor perspective de viață și moduri de gândire. Dezvoltarea acestei competențe necesită ca profesorul să țină cont de *mediul sociolingvistic și sociocultural* al elevului, precum și de reprezentările sociale, recunoscând influența acestora asupra formării personalității elevului pe parcursul ontogenezei. [3]. Competența plurilingvistică și pluriculturală aduce în prim-plan calitatea de *agent social* a individului, care utilizează o limbă străină pentru a stabili relații cu grupuri sociale diverse. [4] Prin caracterul său transversal, competența interculturală valorifică resursele și conceptele din diferite domenii de studiu și discipline școlare, contribuind la formarea elevilor ca indivizi capabili să comunice, să colaboreze, să se adapteze și să relaționeze eficient și responsabil într-un context social și cultural diversificat. [6] Ciolan L. conceptualizează competențele integrate ca aparținând temelor transdisciplinare, a căror dezvoltare depășește cadrul unei singure discipline de studiu. [2] Competența interculturală poate fi asociată competenței integrate întrucât contribuie la conturarea unei imagini sistematice și a unei perspective integrative asupra convingerii în societatea globalizată.

Activitățile didactice derulate la nivelul claselor de elevi prin experimentul pedagogic de formare au urmărit valorizarea valențelor de competență-cheie, competență plurilingvistică și pluriculturală, competență transversală și competență integrată ale competenței interculturale. Acestea au antrenat simultan cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate printr-o varietate de experiențe educaționale care depășesc limitele unei singure discipline de studiu tradiționale, valorificând rolul cadrului didactic de *facilitator al învățării*. De asemenea, activitățile didactice au vizat facilitarea înțelegerii diversității culturale, stimulând gândirea critică, empatia și capacitatea elevilor de comunicare eficientă în contexte plurilingvistice și interculturale.

Metode. Experimentul pedagogic de formare a competenței interculturale s-a desfășurat în anul școlar 2022-2023. În perspectiva modelului stadiual al dezvoltării morale propus de L. Kohlberg, elevii din eșantionul experimental (clasa a XI-a) se situează între nivelul al patrulea (caracterizat prin efortul de a defini valorile morale în termeni proprii, prin distanțarea față de stereotipurile existente, presupunând autonomia morală și asumarea personală a principiilor morale) și nivelul al cincilea, definit prin moralitatea contractuală și accep-

tarea democratică a legii. Experimentul a urmărit dezvoltarea stadiului al șaselea, ultimul al dezvoltării morale, care se manifestă prin moralitatea principiilor individuale de conduită.

În etapa de formare a experimentului pedagogic, în vederea formării competenței interculturale a elevilor de liceu au fost implementate activități educative integrate și transversale.

Elevii din eșantionul experimental au participat la proiectul educațional „Halloween – sărbătoare interculturală”, implementat în luna octombrie 2022. Demersul pedagogic a avut un caracter cross-curricular, întrucât a implicat cadre didactice din multiple arii curriculare, precum: limba și literatura română, limbile moderne, științele, istoria, disciplinele socio-umane, religia, educația artistică și educația fizică. Prin intermediul acestui demers educațional, au fost puse în evidență relațiile dintre cultura românească și cea anglo-saxonă, elevii ajungând să conștientizeze faptul că anumite sărbători au origini și valori culturale universale.

Proiectul a fost structurat pe două dimensiuni complementare: activitatea curriculară și activitatea extracurriculară. Astfel, în data de 31 octombrie 2022, în cadrul orelor de limba engleză, elevii au susținut prezentări ale proiectelor de grup realizate în format digital, sub forma unor webquest-uri având ca temă sărbătoarea de Halloween. Acestea au avut tematică diversă, precum: istoria sărbătorii, legendele, miturile și superstițiile asociate Halloween-ului, modalitățile de celebrare în diferite culturi, precum și reprezentările artistice ale acestei sărbători, inclusiv în producțiile cinematografice. Prin utilizarea *metodei învățării prin investigație*, mediată de tehnologiile informaționale, elevii și-au aprofundat cunoștințele despre această sărbătoare interculturală, pe care ulterior le-au valorificat în context aplicativ.

Produsul final al proiectului a constatat într-o petrecere tematică organizată la nivelul școlii, în cadrul căreia elevii și-au pus în valoare creativitatea și au experimentat interculturalitatea româno-anglofonă prin procese de conștientizare, acceptare și integrare a unor modele culturale diferite de cele proprii. De asemenea, evenimentul a oferit fiecărui participant oportunitatea de a-și prezenta rezultatele activității desfășurate și de a realiza un exercițiu de autoevaluare.

Dezideratul transformării profesorului într-un facilitator al învățării s-a materializat în data de 09.03.2023, prin activitatea educativă „Promova-

rea diversității și incluziunii” din cadrul proiectului „Cunoașterea (r)omului de lângă tine”, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE. Proiectul a fost implementat la nivel național de Fundația Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” și are ca scop creșterea nivelului de conștientizare privind importanța respectării drepturilor omului, îndeosebi în cadrul minorității rome. Activitățile proiectului au vizat atât informarea cetățenilor cu privire la propriile drepturi, cât și dezvoltarea capacității acestora de a reacționa adecvat în fața discriminării și a discursului instigator la ură manifestat în spațiul public.

În acest context educațional, o elevă din eșantionul experimental a conceput și a implementat o activitate didactică având ca temă incluziunea, sub îndrumarea cadrului didactic. Ca urmare a implicării și a impactului activității desfășurate, eleva a fost desemnată „Agent al incluziunii” de către Agenția „Împreună”. Activitatea a fost fundamentată pe principiile *învățării autodirijate* și centrate pe elev, prin care participanții și-au facilitat propria învățare, valorificând experiențele proprii de viață.

În debutul activității eleva a adresat colegilor întrebări referitoare la temerile pe care aceștia le resimt. În etapa următoare elevii au fost invitați să definească noțiunile de stereotip, prejudecată și discriminare. Ulterior, în urma unui exercițiu de brainstorming, fiecare elev a identificat o prejudecată existentă în rândul colegilor despre propria persoană, care s-a dovedit a fi neîntemeiată. Activitatea a continuat cu analizarea relației dintre frică și prejudecată, fiind completată de vizionarea și discutarea unor materiale video cu rol educativ. Acestea au facilitat reflecțiile asupra efectelor discriminării, atât în plan general, cât și asupra comunității rome, în mod particular. Lecția s-a încheiat prin promovarea unor mesaje centrate pe empatie, respect reciproc și solidaritate, subliniindu-se importanța evitării judecăților pripite și a manifestării sprijinului și înțelegerii față de ceilalți.

În data de 20 aprilie 2023, o parte dintre elevii aparținând eșantionului experimental au participat în calitate de debateri/oratori la *dezbaterea online* intitulată „Should the European Union promote the emergence of a common European identity?” în parteneriat cu „II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. A. Frycza Modrzewskiego w Rybniku” din Rybnik, Polonia. Ceilalți elevi din eșantionul experimental au asistat la dezbatere, având astfel oportunitatea de a-și consolida

sentimentul de cetățenie europeană. Evenimentul s-a desfășurat prin videoconferință, în cadrul cursului opțional „Educație nonformală – educație pentru viață”. Elevii români au format echipa opoziției, prezentând argumente istorice, filosofice și sociale pentru a demonstra că identitatea națională nu trebuie subordonată unei identități europene comune. Ei au subliniat că politicile Uniunii Europene ar trebui să promoveze dialogul intercultural, să evidențieze valoarea diversității culturale și importanța păstrării patrimoniului cultural european, respectând astfel motto-ul Uniunii Europene: „Unitate în diversitate”.

Pentru dezvoltarea competenței interculturale au fost utilizate două forme de teatru ca metodă de învățare experiențială: teatrul-forum și teatrul-ziar, în cadrul proiectului educațional „Teatrul ca metodă de formare a competenței interculturale”. Ambele metode implică participarea activă a elevilor și stimulează gândirea critică a spectatorilor, provocând trăiri afective puternice ce pot schimba atitudinile și, ulterior, comportamentele. Prin punerea în scenă a unor situații-problemă inspirate din realitatea cotidiană, se produce o transformare la nivelul mentalității și al percepțiilor legate de diferite etnii, culturi sau confesiuni. În consecință, are loc deschiderea *autentică* față de alteritate, promovând acceptarea și respectul pentru diversitate.

Teatrul forum [1] vizează eliberarea persoanelor marginalizate din situații de opresiune, bazate pe criterii precum gen, etnie, vârstă sau altele. În această formă de teatru social, actorii redau un scenariu inițial în care opresatul este supus marginalizării sau suferă ca urmare a acțiunilor opresorului sau a inacțiunii personajelor secundare. Ulterior, spectatorii devin *spect-actori*, având posibilitatea de a opri reprezentația artistică, de a propune modificări sau de a urca pe scenă pentru a-și susține propriile idei. Prin implicarea directă, aceștia au oportunitatea de a-și modifica perspectivele afective și de a contribui la transformarea socială.

În cadrul cursului opțional „Educație nonformală – educație pentru viață”, în data de 11 mai 2023, elevii din eșantionul experimental au co-creat și au prezentat o piesă de teatru-forum, pentru a promova dezvoltarea atitudinii de toleranță în rândul elevilor. Reprezentația a evidențiat discriminarea pe motive etnice suferită de o elevă de vârsta lor și a vizat eliminarea comportamentelor discriminatorii în comunitatea școlară.

În scenariul co-creat de elevi, personajul principal, o adolescentă, este nevoită să se mute în Bacău

ca urmare a cutremurelor recente, produse la granița dintre Turcia și Siria în data de 6 februarie 2023. În noul oraș ea frecventează o școală unde nu este acceptată din cauza diferențelor culturale și religioase, evidențiate inclusiv prin modul său de a se îmbrăca. Piesa a fost structurată în trei scene: aniversarea unei colege de clasă (scena 1); ora de religie (scena 2) și ora de educație fizică (scena 3), noua elevă fiind discriminată în fiecare din cele trei contexte socio-culturale. După prezentarea celor trei scene, *spect-actorii* au intervenit activ, iar la final, prin colaborare cu actorii, au eliminat comportamentele discriminatorii prezentate inițial.

Teatrul-ziar [7], ca metodă de învățare experiențială, prezintă situații de opresiune întâlnite în viața de zi cu zi, având ca protagoniști membri ai grupurilor marginalizate. Spre deosebire de teatrul-forum, teatrul-ziar tratează tematica sau subiectul de interes conform relatărilor în mass-media, precum ziare, reviste, rapoarte, reportaje sau statistici, invitând astfel audiența la reflecție critică. Reprezentația artistică este urmată de o evaluare a impactului asupra publicului, mediată de un joker. Prin această metodă, se pot dezvolta valori precum *respectul față de diversitate și echitatea*, ce sunt componente esențiale ale educației interculturale.

În data de 3.11.2023, în cadrul lecției de limba engleză, elevii din eșantionul experimental au creat și au interpretat piesa de teatru-ziar intitulată „Intercultural misunderstandings”. Piesa a evidențiat rolul elementelor lingvistice specifice limbii engleze în comunicarea interculturală și a fost structurată în trei scene, fiecare prezentând conflicte reale generate de diferențele culturale dintre interlocutori.

Prima scenă a ilustrat influența contextului socio-cultural asupra comunicării interculturale, evidențiind modul diferit în care relațiile de autoritate sunt valorizate în cultura chineză comparativ cu cea americană. A doua scenă a ilustrat dimensiunea pragmatică a competenței de comunicare interculturală, abordând aceeași expresie (“It’s fine”), care este utilizată în sens denotativ în cultura olandeză, dar capătă semnificație opusă în cultura britanică. Cea de-a treia scenă a vizat dimensiunea sociolingvistică a comunicării interculturale, ilustrând, prin dramatizare, limitele acceptabile ale ironiei în cultura australiană în comparație cu cea thailandeză.

Caracterul interdisciplinar al competenței interculturale a fost pus în evidență în cadrul acestui proiect educațional prin integrarea unor conținuturi

curriculare aparținând ariei curriculare *consiliere și orientare* (scena 1), disciplinei *religie* (scena 2) și disciplinei *educație fizică* (scena 3). Înțelegerea fenomenului discriminării este susținută de concepte specifice ariei curriculare *om și societate*, care facilitează interpretarea și explicarea unor fapte, evenimente și procese din viața reală; rezolvarea de situații-problemă; cooperarea în diverse grupuri; manifestarea comportamentului social activ și responsabil; implicarea în procesul decizional și în soluționarea problemelor comunității, precum și dezvoltarea unor relații pozitive cu ceilalți, dublate de asumarea toleranței etnice, religioase și culturale.

Rezultate. În urma implementării acestor activități, a fost conceptualizat modelul pedagogic de formare a competenței interculturale în rândul elevilor de liceu. Cele 20 de activități didactice vizează dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor elevilor și au ca scop respectarea diversității culturale și exprimarea toleranței. Activitățile didactice pot fi implementate și/sau adaptate în cadrul lecțiilor de limbi străine, religie, consiliere și orientare, dar și în diverse discipline specifice ariei curriculare *om și societate*, în consecutivitatea următoare:

- Activitatea 1, *Icebergul cultural*, permite elevilor să aprofundeze conceptele de cultură, diversitate și diferențe culturale. Aceasta facilitează conștientizarea relației dintre cultura imediat perceptibilă și cea ascunsă, precum și identificarea cauzelor conflictelor de comunicare interculturală, prin metode precum conversația euristică, explicația și problematizarea.

- Activitatea 2, *Cultură: multiculturalitate, interculturalitate*, elevii sunt implicați în înțelegerea complexității societății globalizate, caracterizată de dinamism și interdependențe. Se urmărește aprofundarea conceptului de cultură („Big C” și „Little C”), conștientizarea asemănărilor și diferențelor dintre multiculturalitate și interculturalitate și identificarea propriilor repere culturale. Această activitate valorizează conversația euristică, explicația, problematizarea și studiul de caz.

- Activitatea 3, *Neînțelegeri și conflicte interculturale*, favorizează dezvoltarea personalității plurilingvistice și pluriculturale a elevilor. Prin această activitate se urmărește formarea unei atitudini pozitive față de propria cultură și față de alții, dublată de dezvoltarea abilității de multiperspectivitate în diverse contexte sociale, prin metode precum teatrul-ziar, jocul de rol și problematizarea.

- Prin activitatea 4, *Identitate și alteritate*, elevii sunt ajutați să conștientizeze propriile determinări culturale, să identifice stereotipurile și prejudecățile personale, precum și pe cele ale celorlalți, și să dezvolte atitudini de respect și empatie în relațiile sociale. Metodele utilizate includ conversația euristică, explicația, problematizarea și studiul de caz.

- Activitatea 5, *Ce este discriminarea?*, promovează conviețuirea într-o societate plurală și valorizarea eterogenității ca normă. Elevii sunt ghidați să adopte o atitudine pozitivă față de alteritate și să manifeste toleranță și respect față de cei percepuți ca diferiți, prin teatrul-forum, jocul de rol și problematizare.

- Prin activitatea 6, *Ambasadorii incluziunii*, se urmărește participarea activă la viața socială, conștientizarea importanței tratamentului egal față de alteritate și manifestarea deschiderii și incluziunii. Metodele utilizate sunt conversația euristică, explicația, problematizarea și studiul de caz.

- Activitatea 7, *Halloween – sărbătoare interculturală*, stimulează sensibilizarea și exprimarea culturală, dezvoltând respectul față de tradițiile autentice ale culturii anglo-saxone și creativitatea elevilor în contexte formale și non-formale. Aceasta este realizată prin prezentări, proiecte ale elevilor și o serbare tematică.

- Prin activitatea 8, *Cum văd eu cultura românească din perspectiva altei culturi?*, elevii își dezvoltă deschiderea către descoperirea unei culturi noi și întâlniri interculturale, formând atitudini pozitive față de propriul context socio-cultural și acela al altor țări. Metodele utilizate includ conversația euristică, explicația, problematizarea și studiul de caz.

- Activitatea 9, *Identitate națională sau identitate europeană?*, contribuie la dezvoltarea relativismului cultural într-o societate globalizată. Elevii învață să manifeste respect reciproc, deschidere față de perspectivele altora și conștientizare a riscurilor prejudecăților, eurocentrismului și euroscepticismului, folosind dezbateri și întâlniri interculturale.

- Activitatea 10, *Ce este toleranța?*, vizează dezvoltarea gândirii critice și a relaționării culturale pentru evitarea discriminării, stereotipurilor și xenofobiei. Elevii își formează atitudini de toleranță și deschidere față de alte modele culturale, prin conversația euristică, explicația, problematizarea și metoda incidentului critic.

- Activitatea 11, *Mediere lingvistică prin traduceri*, consolidează competențele sociolingvistice și

interculturale. Elevii învață să transfere și să medieze mesaje orale sau scrise, dobândind concepte și valori specifice limbii engleze și conștientizând diferența dintre competența lingvistică și cea interculturală. Metodele includ problematizarea, expunerea și retroversiunea.

- Activitatea 12, *Dacă Pământul ar avea 100 de locuitori*, elevii explorează interrelațiile dintre limbile străine și educația pentru cetățenie globală, integrând conținuturi referitoare la complexitatea lumii contemporane în contexte lingvistice. Metodele utilizate includ filme educative, fișe de lucru online și explicația.

- Activitatea 13, *Gibraltar – un leagăn al civilizației*, dezvoltă competențele lingvistice și socio-culturale prin cunoașterea diversității culturale europene și formarea unei atitudini pozitive față de istoria, cultura și limba altor spații culturale, folosind filme educative, conversația euristică și explicația.

- Prin activitatea 14, *Călătorie interactivă prin cultura și gramatica limbii engleze*, elevii realizează conexiuni între dimensiunea cognitivă și cea afectivă în învățarea interculturală, analizând situații și integrând conținuturi socio-culturale în contexte lingvistice. Metodele aplicate includ fișe de lucru online, texte funcționale, conversația și explicația.

- Activitatea 15, *Povestea lui Abigail*, urmărește dezvoltarea empatiei, toleranței și abilității de multiperspectivitate în situații conflictuale ipotetice, prin conversația euristică, explicația, problematizarea și metoda incidentului critic.

- Prin activitatea 16, *Multiperspectivitate în situații interculturale*, elevii își valorifică capacitatea de a adopta perspective diferite și de a se distanța de propriile norme sociale, manifestând o atitudine pozitivă față de propria identitate culturală, folosind jocul de rol, conversația euristică, explicația și problematizarea.

- Activitatea 17, *Vânătoarea de balene a populației Makah*, promovează interdependențele dintre exprimarea culturală, drepturile omului, protecția mediului și dezbateri. Elevii dezvoltă respect pentru alteritate, toleranță față de expresii culturale diferite și capacitatea de deconstrucție axiologice, prin simulări, conversația euristică, explicația și problematizarea.

- Prin activitatea 18, *Burkini la plajă*, elevii învață să gestioneze conflicte interculturale, dezvoltând creativitate și gândire critică în rezolvarea situațiilor inspirate din viața reală, folosind metoda *Pălă-*

riilor gânditoare, jocul de rol, conversația euristică, explicația și problematizarea.

- Activitatea 19, *Cosmopolitania – orașul diversității*, abordează drepturile fundamentale ale omului, libertatea religioasă și rolul actorilor sociali în rezolvarea conflictelor. Elevii sunt stimulați să manifeste respect față de diversitatea culturală și să folosească gândirea critică pentru satisfacerea nevoilor comunităților în conflict, prin dezbateri, conversația euristică, explicația și problematizarea.

- Activitatea 20, *Întâlniri interculturale: adaptare și descoperire*, dezvoltă toleranța ambiguității în contexte incerte și nefamiliare, prin realizarea decentrării față de propriile norme și adoptarea unor practici sociale noi. Metodele aplicate includ simularea, conversația euristică, explicația și problematizarea.

Concluzii. Având în vedere caracterul complex și transversal al competenței interculturale, formarea

acesteia implică învățarea integrată (ce are loc dincolo de granițele clar delimitate ale disciplinelor tradiționale de studiu), vizează învățarea autonomă și conceptualizarea holistică a lumii, fiind astfel esențială într-o lume caracterizată de explozia transformări și interdependențe profunde.

Astfel, proiectul educativ, dezbateri, experimentarea unei sărbători interculturale și teatrul pot favoriza formarea competenței interculturale în rândul elevilor de liceu. Aceste metode activ-participative creează un mediu propice pentru reflecție și acțiune comună, în care elevii sunt integrați într-un cadru educațional colaborativ care le facilitează exprimarea liberă, manifestarea creativității și construirea cunoașterii prin procese de învățare colectivă. În plus, aceste activități sunt fundamentate pe principiile învățării active, încurajând implicarea, curiozitatea, spontaneitatea și creativitatea elevilor, precum și deschiderea lor către nou.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. BORȘ Octavia Mihaela. *Teatru forum. Ghid* © 2017 [citată 18.07.2022]. Disponibil: chrome-extension://efaidnbnmn-nibpcajpcglclefindmkaj/https://www.anpcdefp.ro/library/Rapoarte%20%C8%99i%20analize/Ghiduri_CONNECTOR_2017/Ghid%20Teatru%20Forum_RO.pdf
2. CIOLAN Lucian. *Învățarea integrată: fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Polirom, 2008. 277 p. ISBN 978-973-46-1034-1
3. CAVALLI Marisa, COSTE Daniel, CRIȘAN Alexandru, VAN DE VEN Piet-Hein. *Plurilingual and intercultural education as a project*. Council of Europe Language Policy Division, 52 p. [citată 12.02.2024], rm.coe.int/plurilingual-and-intercultural-education-as-a-project-this-text-has-be/16805a219f
4. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, Language Policy Unit. Strasbourg, 2001 [citată 1.02.2024] disponibil: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
5. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01) © 2018, Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)
6. Legea Educației Naționale nr. 1/2011. În: *Monitorul Oficial al României* nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare
7. TUDORACHE Andreea. *Manual de Teatru Ziar* ©2021 [citată 18.07.2022], Disponibil: https://artfusion.ro/wp-content/uploads/2021/10/Newspaper-Theatre_Romanian.pdf